

SEMINARET FOR HELSEPEDAGOGIKK OG SOSIALTERAPI I NORGE

Ansvarlig: Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi, c/o Helgeseter, Ø.
Sædalsv.100, 5098 Bergen Tlf: 55273882 Fax: 55273841
Koordinator: Petter Holm, Helsepedagogisk og Sosialterapeutisk Seminar Fosswinckelsgt 18,
5007 Bergen / tlf 55315010 / fax 55311197 / e-post petter.holm@bergen.online.no

Generell informasjon

Den helsepedagogiske og sosialterapeutiske utdannelse i Norge bygger på forskning og pedagogiske ideer utviklet av Rudolf Steiner (antroposofi) og gir pedagogisk og sosialfaglig kompetanse for arbeid med mennesker med ulike funksjonshemninger. Utdannelsen ble fra og med høsten 1998 organisert som et felles norsk samarbeid. 10 sosialterapeutiske virksomheter, 2 helsepedagogiske skoler og to seminarer samarbeider. En koordinator/sekretær er ansatt i full stilling. Vi mottar ikke offentlige tilskudd, utdanningen finansieres i sin helhet av virksomhetene, kursavgift, gaver og medarbeideres egeninnsats.

Følgende virksomheter deltar i samarbeidet:

Camphill-landsbyer: Hogganvik Landsby, 4210 Vikedal
Jøssåsen Landsby, 7550 Hommelvik
Kristoffertunet, 7050 Ranheim
Solborg, 3520 Jevnaker
Vallersund gård, 7167 Vallersund
Vidaråsen Landsby, 3158 Andebu

Sosialterapi: Granly Stiftelse, 2858 Kapp
Helgeseter, 5098 Bergen
Rostadheimen, 5234 Garnes

Skoler: Helsepedagogisk Steinerskole, 0768 Oslo
Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken, 2310 Ottestad
Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole på Skjold, 5235 Rådal
Grobunn, 2312 Ottestad

Seminarer: Brobygggerskolen, 3520 Jevnaker
Helsepedagogisk og Sosialterapeutisk Seminar, 5007 Bergen

Virksomhetene er tilsluttet Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi, som også står ansvarlig for utdannings samarbeidet.

Hva er helsepedagogikk og sosialterapi?

Helsepedagogikk er et fagområde som integrerer pedagogiske, medisinske, sosiale og pleiefaglige emner. Arbeidsområdet er undervisning, pleie og terapier for barn og ungdom med psykisk utviklingshemning og andre funksjonsforstyrrelser. Yrkesbetegnelsen "helsepedagog" er anerkjent i flere europeiske land, men relativt ukjent i Norge fordi yrkesprofilen avviker noe fra det som er etablert her. I helsepedagogikken forenes miljø- og omsorgsarbeid, vernepleie, sykepleie og spesialpedagogiske tiltak.

I arbeidet med voksne brukes betegnelsen *sosialterapi*. Her legges det vekt på å etablere integrerte bo-, arbeids- og kulturfelleskap, gjerne i tilknytning til bio-dynamisk jordbruk og/eller hagebruk. Det finnes 3 helsepedagogiske skoler og 10 sosialterapeutiske virksomheter i Norge: Landsbystiftelsen med 7 tilsluttede virksomheter/landsbyer, samt Helgeseter (Bergen), Rostadheimen (Bergen), og Granly (Kapp, Toten). Helsepedagogikk og sosialterapi utøves på flere nivåer, både på assistent-, fagarbeider- og høyskolenivå.

Utdanningskonsept

Utdanningen er praksisintegrert. Det er en forutsetning at søkerne er tilknyttet en av virksomhetene. Det daglige arbeidet med mennesker med behov for særlig omsorg og støtte danner tyngdepunktet i læreprosessen. Det teoretiske stoffet kan dermed forankres i egne erfaringer. Vi forsøker å realisere en modell for yrkesutdanning som forbinder teori og praksis med kunstneriske fag og øvelser.

Den teoretiske bakgrunn og inspirasjonskilde for denne modell er Rudolf Steiners videreføring og konkretisering av Schillers estetiske ideer til pedagogisk praksis ved Steinerskolen: pedagogisk og sosialt arbeid må være skapende og ha kunstneriske kvaliteter. De kunstneriske fag har sin plass i utdannelsen ut fra forskjellige målsetninger: som støtte for personlig utvikling og kreativitet i arbeidet, for å gi forståelse for de kunstneriske terapier og til bruk som (sosial)pedagogiske virkemidler (skuespill, kor m.m.)

Organisering

Samlinger på landsbasis og lokal oppfølging

Utdanningen er 3-årig og er organisert med felles ukesamlinger på landsbasis. Kursstedet veksler mellom de ulike virksomheter. Mellom samlingene blir temaene fulgt opp lokalt, med seminar-/studiearbeid, oppgaver og veiledning. Denne delen av undervisningen blir organisert på forskjellig måte av de enkelte virksomheter/utdanningssteder: enten i form av en studiedag pr. uke eller som enkelttimer, helgeseminar, studiearbeid osv. Innholdsmessig følges den samme plan. Totalt skal denne delen dekke 7 skoletimer pr. uke gjennom hele studieåret. (Timetallet dekker det som kreves for utdanning som fagarbeider i Norge)

Veilederkollegium

Alle virksomhetene har en studieveileder som er ansvarlig for opplæring og veiledning på stedet. Studieveilederne deltar i et kollegium på landsbasis som er faglig og administrativt ansvarlig for utdanningen. Kollegiet møtes 3 ganger i året over et tidsrom av 3 dager, til erfaringsutveksling, planlegging og utviklingsarbeid. Kollegiet har en sekretær i full stilling som holder kontakt med kursholdere og står for den praktiske og organisatoriske oppfølgingen av felles undervisning og kurs.

Oversikt over ukesamlingene

1. år

1. samling: Goetheanisme

Observasjon og studium av planter ved feltarbeid og landskapsbetraktning. Dyrkningsmetoder og formspråk. Kunstnerisk: Maling, tegning

2. samling: Menneskekunnskap

Det treheltige menneske som nøkkel til forståelse av naturen. Skjelett betraktninger, sammenlignende anatomi. Kunstnerisk: Modellering

3. samling: Menneskehetens utvikling – belyst ut fra kunsthistorien

Kulturperiodene og bevissthetsutvikling. Kunstens betydning for en harmonisk utvikling av mennesket (Schiller). Kunstnerisk: Musikk

2. år

4. samling: Utviklingspsykologi

Menneskets livsløp og livsfaser, normalutviklingen. Metodisk tilrettelagt biografarbeid i grupper. Kunstnerisk: Tegning

5. samling: Sosialøkologi

Ledelse og samarbeid, gruppe- og beslutningsprosesser, konflikter, samtaleteknikk. Kunstnerisk: Eurytmi

6. samling: Studietur til Järna.

Miljø, kvalitet og estetikk. Studiebesøk på utvalgte virksomheter. Deltagelse på Nordisk Forbunds etterutdanningsdager («Maidagene»).

3. år

7. samling: Helsepedagogikk

Den avvikende utvikling. Historikk, bakgrunn, sykdomsbilder, spesialpedagogikk. Grunnleggende prinsipper for antroposofisk medisin. Kunstnerisk: Fortellerkunst, språkforming

8. samling: Sosialterapi

Den sosiale tregrening, samfunnskunnskap, landsby-impulsen, det flerkulturelle samfunn. Kunstnerisk: Eurytmi

9. samling: Presentasjon av årsoppgaver

Kunstnerisk: Internasjonal folkedans

Kursholdere ved samlingene

Teorifag

Pär Lindroth	jordbruksforsker
Linda Jolly	biolog, Steinerskolen i Bergen
Trond Skaftnesmoe	biolog/filosof, Steinerskolen i Haugesund
Odd Lindbråten	formingslærer/kunsthistorie, Steinerskolen i Moss
Marie Garbrand	sosionom/biografiarbeid, Terapeutikum Järna
Finn Einar Kollstrøm	sosialøkologi, Steinerskolen i Oslo
Adja Asmussen	sosialterapeut, Kvarntunet, Sverige
Bente Edlund	helse- spesialpedagog, Steinerhøyskolen
Stein Schage	barnepsykiater, Oslo
Lars H. Nesheim	sosialterapeut, Brobyggerskolen, Solborg
Svein Berglund	siviløkonom, Cultura Sparebank
Rigmor Skålholt	sosionom/sosialterapeut, Granly
Petter Holm	kursleder, Helseped. og Sosialt. seminar, Bergen

Kunstneriske fag

Ulrike Wirth	korledelse, Vidaråsen Landsby
Jon Blichfeldt	korledelse, Bergen
Tina Ulén	korledelse, Vällersund Gård
Martin Gull	modellering, Sylvia-Koti, Finland
Odd Lindbråten	maling/tegning, Steinerskolen i Moss
Ann Christiansen	eurytmi, Vällersund Gård
Karen Nesheim	eurytmi, Solborg Landsby
Arild Smeby	fortellerkunst, Hogganvik Landsby
Veronika Schmid	språkforming, Granly

Internasjonal sammenheng

Helsepedagogikk og sosialterapi på antroposofisk grunnlag er i dag spredt over hele verden. Det eksisterer mer enn 500 forskjellige virksomheter i ca. 50 land. Det er bygget opp et internasjonalt nettverk med senter i Høyskolen Goetheanum i Dornach, Sveits. Helsepedagogikk og sosialterapi er en avdeling av den medisinske seksjon ved høyskolen.

Godkjenning og nivå

Vår treårige grunnutdanning er lagt opp i tråd med en internasjonal rammeplan som følges av seminarerne i de andre land. Dette gir grunnlag for en intern godkjenning for arbeid i antroposofiske virksomheter. Det gir også mulighet for at en påbegynt utdanning i Norge kan avsluttes i et annet land.

Tilsvarende grunnutdanning er i flere europeiske land offentlig godkjent som fagutdannelse. I Norge arbeides det med en læreplan som i samarbeid med Steinerskolene kan gi grunnlag for godkjenning på dette nivå (fagbrev). På grunn av utdanningssystemet og lovgivningen må vi i Norge betrakte helsepedagogikk og sosialterapi som to forskjellige arbeidsområder og yrker. Vår utdanning er derfor linjedelt. Den foregår likevel samlet, fordi det fagspesifikke kan ivaretas av det enkelte arbeidssted og av en teoretisk fordypningsoppgave.

4 seminarer i andre europeiske land tilbyr videreutdanning i form av et 4. år fulltids studium. I Aberdeen, Skottland kan man nå ta bachelor of arts i helsepedagogikk.

Målgruppe

Utdanningen retter seg mot følgende målgrupper:

- Medarbeidere i sosialterapeutiske virksomheter.
- Medarbeidere i de helsepedagogiske skoler: lærere uten (videre)utdanning i helsepedagogikk/steinerpedagogikk og medarbeidere på assistentnivå.
- Medarbeidere i Steinerskoler og Steinerbarnehager (lærere/ førskolelærere uten kjennskap til grunnlaget for steinerpedagogikken og medarbeidere på assistentnivå).

Opptaksbetingelser

Søkere må være fylt 19 år og ha arbeid i en virksomhet som arbeider på antroposofisk grunnlag. Søkere under 21 år må ha studiekompetanse eller minst 1 års arbeidspraksis fra relevant virksomhet.

Kursavgift

Kursavgiften for samlingene er kr. 8.000,- pr.år. Kost og losji, samt reise i forbindelse med samlingene kommer i tillegg. Det må også påregnes utgifter til litteratur. Utgifter i forbindelse med lokal oppfølging og seminar-/studiearbeid i tiden mellom samlingen, avtales direkte med den enkelte virksomhet.

Påmelding

Interesserte kan henvende seg til koordinator Petter Holm, Helsepedagogisk og Sosialterapeutisk Seminar, Fosswinckelsgt. 18, 5007 Bergen, tlf. 55315010 el. 55131782(priv.), eller ta kontakt med studieveileder i virksomheten.